

Fölin laajenemisen vaikutus selvitys

FÖLI

TURUN SEUDUN
JOUKKOLIIKENNE

Työn tausta

Turun seudun MAL-sopimuksessa vuosille 2020–2023 todetaan, että kunnat selvittävät Föli-alueen laajentumista.

Tässä työssä on esitetty arvio mahdollisen laajenemisen vaikutuksista sekä mahdollisten liittyjäkuntien että nykyisten Föli-kuntien kannalta. Selvitys palvelee myös Scale-up -hanketta, jossa tavoitellaan toimivia malleja matkaketjujen helpottamiseksi.

Työn tavoitteet

Työn tavoitteena on, että sen tulosten perusteella mahdolliset uudet Föli-kunnat (Paimio, Parainen, Masku, Nousiainen ja Mynämäki) voivat päättää, haluavatko ne liittyä Föliin. Lisäksi tavoitteena on, että nykyiset Föli-kunnat (Turku, Kaarina, Raisio, Lieto, Naantali ja Rusko) saavat riittävästi tietoa päättääkseen, hyväksyvätkö ne Fölin laajentamisen ja mitä se heidän osaltaan vaikuttaisi mm. joukkoliikenteen talouteen.

Selvityksessä arvioidaan erityisesti Föli-alueen ja -liikenteen laajenemisen kustannuksia kunkin kunnan kannalta. Lisäksi on arvioitu mm. elinkeino-, imago- ja matkailunäkökohtia.

Mikä on Föli

FÖLI

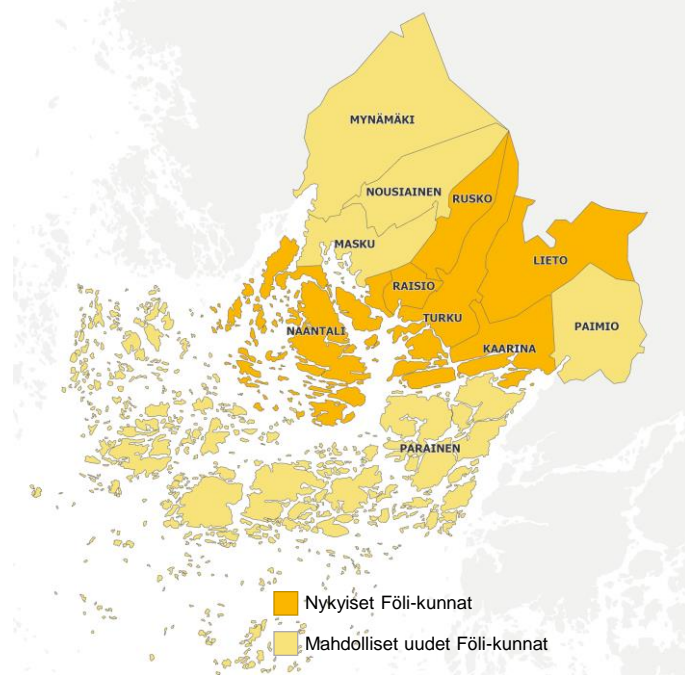
TURUN SEUDUN
JOUKKOLIIKENNE

Fölin tehtävät

Turun seudun joukkoliikenne Föli tarjoaa helppokäyttöistä ja sujuvaa joukkoliikennettä toimialueellaan. Föliin kuuluvat tällä hetkellä Turku, Kaarina, Raisio, Lieto, Naantali ja Rusko.

Föli vastaa alueen joukkoliikenteen järjestämisestä ja sen toimintaedellytysten edistämisestä, suunnittelee aikataulut, lippujen hinnat sekä vastaa joukkoliikenteen markkinoinnista ja matkustajainformaatiosta. Föli hankkii liikennepalvelun kulloinkin kilpailutuksen kautta valitulta liikennöitsijältä.

Föli rahoittaa toimintansa lipputuloilla, kuntien rahoituksella sekä valtion tuella.

FÖLI

TURUN SEUDUN
JOUKKOLIIKENNE

Päätöksenteko Fölissä

Joukkoliikennelain tarkoittamana seudullisena joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena toimii Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta, joka kuuluu Turun kaupungin organisaatioon. Toimivalta-alueeseen kuuluvat tällä hetkellä Kaarina, Lieto, Naantali, Raisio, Rusko ja Turku. Lisäksi kaupunki järjestää tilaaja-tuottaja -mallin mukaisesti alueen kaikille avoimet linja-autoliikennepalvelut.

Lautakunnassa on 12 valtuustojen toimikaudekseen valitsemaa jäsentä varajäsenineen, joista Turun valtuusto valitsee seitsemän. Muiden kuntien valtuustot valitsevat kukin yhden jäsenen. Uusilta jäsenkunnilta tulisi kultakin edustaja lautakuntaan.

FÖLI

TURUN SEUDUN
JOUKKOLIIKENNE

Selvitys

FÖLI

TURUN SEUDUN
JOUKKOLIIKENNE

Voiko Föli-alue laajentua?

Kyllä, siitä on sovittu kuntien välisessä yhteistoimintasopimuksessa:

Auran, Maskun, Mynämäen, Nousiaisten, Paimion, Paraisten, Sauvon ja Tarvasjoen kunnilla on oikeus liittyä sopimuksen mukaiseen yhteistyöhön edellyttäen, että Turun seudun joukkoliikenteen viranomaisen toimivalta-alue säilyy liittymisen jälkeen toiminnallisesti tarkoituksenmukaisena ja että yhteistyöhön liittyvä kunta hyväksyy yhteistoimintasopimuksen ja sen mukaiset kustannusten jakoperusteet. Kaikkien sopimusosapuolien tulee hyväksyä muutos.

The logo for Föli, the regional public transport authority of Turku. It features the word "FÖLI" in a large, bold, white, sans-serif font with a dot over the 'ö'. The letters are set against a solid orange background.

TURUN SEUDUN
JOUKKOLIIKENNE

Asukasluvut ja työssäkäynti uusissa kunnissa

Nyky-Föliissä on 300.000 asukasta. Jos kaikki uudet liittyisivät, asukasluku lisääntyisi 50.000.

Turkuun ja Föliin suuntautuva työssäkäynti on merkittävää.

- Eniten: Maskusta nyky-Föliin tulee 66 % työssäkävivistä ja maskulaisista Turkuun töihin 43 % .
- Paimiosta nyky-Föliin tulee 49 % työssäkävivistä ja paimiolaisista Turkuun töihin 36 %.
- Vähiten: Paraisilta nyky-Föliin tulee 33 % työssäkävivistä ja paraislaisista Turkuun töihin 26 %.

FÖLI

TURUN SEUDUN
JOUKKOLIIKENNE

Liikennöinnin kustannukset

Työssä on tuotettu tiedot joukkoliikennelinjaston ominaisuuksista sillä tarkkuudella, että linjojen kustannusten määrittely on mahdollista.

Kunnat päättävät itse sisäisestä liikenteestään ja maksavat sen kokonaan. Lautakunta vahvistaa joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena kunnan sisäistä liikennettä koskevat päätökset. Muut kunnat maksavat nousukorvausta, kun heidän kuntalaisensa matkustavat kausikortillaan toisen kunnan sisäisessä liikenteessä.

Lautakunta päättää seudullisesta, eli kuntarajat ylittävästä liikenteestä. Kun tehdään isompia reittimuutoksia tai kustannukset muuttuvat merkittävästi, kysytään asiaan ko. kuntien lausunnot. Linjan nettokustannukset (kerta- ja arvokorttitulojen jälkeen) jaetaan kuntien kesken sen mukaan, minkä verran ja miten pitkälle matkalle heidän kuntalaisensa ovat käyttäneet seutulinjaa.

FÖLI

TURUN SEUDUN
JOUKKOLIIKENNE

Asiakashinnat ja niiden muutos ns. uusissa Föli-kunnissa

- Föli-alueella on käytössä tasataksa ja lipuissa kahden tunnin vaihto-oikeus.
- Fölin hintoihin siirtyminen tarkoittaisi aikuisten kausilipulla matkustaville kunnasta riippuen 15–35 % alennusta nykyisiin hintoihin nähden.
- Esim. kun Föli perustettiin, matkamäärä Naantalista ja Turun välillä kasvoi yli 20%, vaikka palvelutarjonta sillä reitillä pysyi samana (10 minuutin vuoroväli):
  - Alentunut lippujen hinta, nuorison, opiskelijoiden, eläkeläisten, lasten omat edulliset liput, parempi informaatio, järjestelmän yhtenäisyys, jne. houkuttelivat Fölin käyttöön.

Maksu- ja informaatiojärjestelmä + liikenteen järjestämisen kustannukset

Uudet kunnat maksavat asukaslukunsa mukaisen osuuden investoinnista jälkikäteen, koska järjestelmä tulee valmiina kaikkien uusienkin kuntien käyttöön. ”Pääsymaksutulot” ovat koko Fölissä, liittyjistä riippuen, 159.000-921.000 euroa. Sillä joko vähennetään nykyisten kuntien kustannuksia tai kehitetään maksu- ja infojärjestelmää. Tämä päätetään erikseen, jos Föli laajenee.

Liikenteen järjestämisen kustannukset jaetaan asukasmäärän mukaan.

FÖLI

TURUN SEUDUN
JOUKKOLIIKENNE

Elinkeinoelämä ja matkailu

Föliissä mukanaolo on tärkeä elinkeinopoliittinen vetovoima- ja imagoitekijä: Fölin kattavat joukkoliikennepalvelut helpottavat yritysten sijoittumista alueelle ja työvoiman saantia.

Kuntatasolla on paremmat edellytykset vaikuttaa siihen, että keskeisten työpaikka- ja elinkeinoklusterien sujuva saavutettavuus joukkoliikenteellä koko Föli-alueelta paranee, mikä puolestaan turvaa työvoiman saatavuutta. Palvelujen saavutettavuus ja niiden vaikutusalueen laajeneminen hyödyttävät yrityksiä ja asukkaita.

Matkailuliiketoiminnassa kestävyys ja mm. kestävä saavutettavuus on entistä tärkeämmässä roolissa. Föli lisää alueiden saavutettavuutta ja houkuttelevuutta sekä paikallisten asukkaiden että turistien kannalta.

Parainen

FÖLI

TURUN SEUDUN
JOUKKOLIIKENNE

Joukkoliikennelinjasto

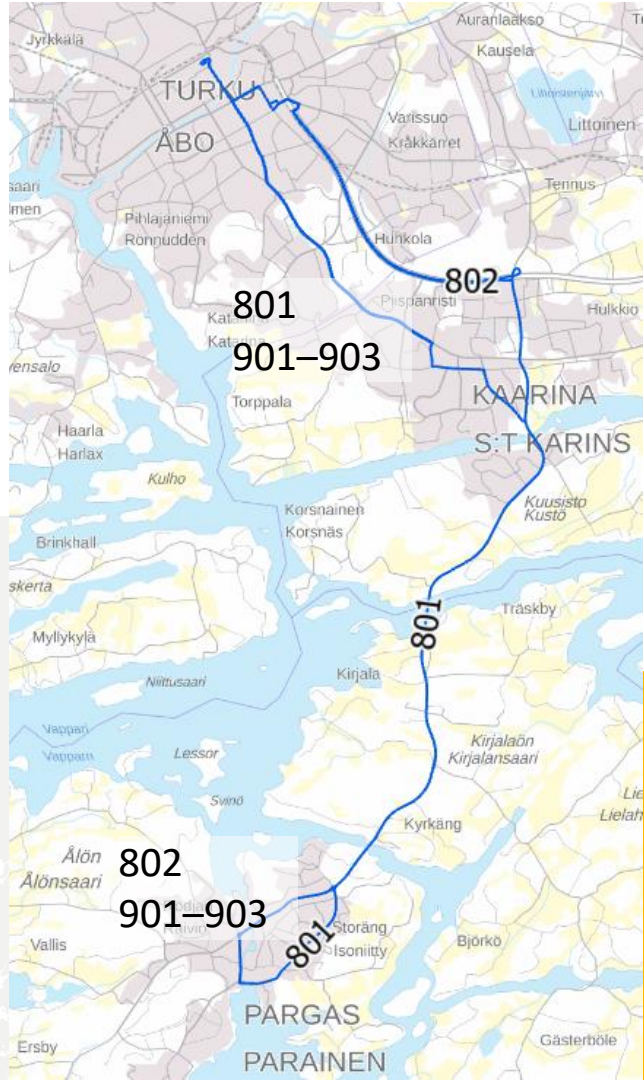
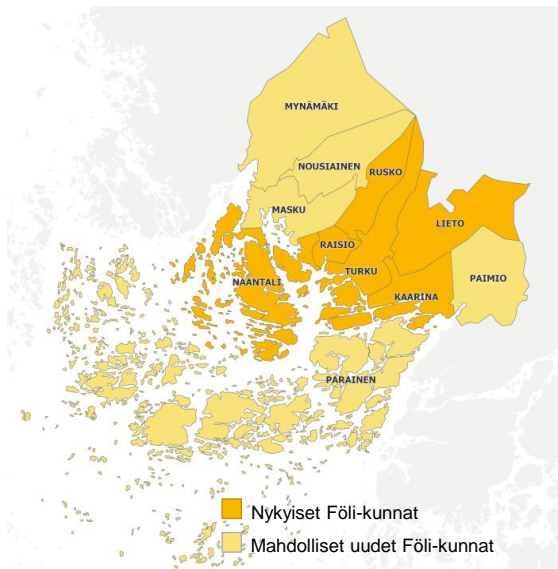
Paraisten Föliin liittymisen myötä Turkuun kulkevat linjat 801–903 muuttuvat kokonaan Fölin seutulinjoiksi. Tällä hetkellä ne ovat Fölin ja ELY-keskuksen yhteishankintalinjoja.

Liikennöintikustannukset

Linjojen 801–903 ostokustannukset pysyvät melko samanlaisina (noin 2,4 milj. euroa vuosi), mutta seudullisten linjojen kustannusjako muuttuu ja se vaikuttaa Paraisille koituviin kustannuksiin. Toteutuvat kustannukset riippuvat myös siitä, miten mahdollisissa kilpailutuksissa kävisi: esimerkiksi vuoden 2021 kilpailutuksessa hinnat nousivat 1,79 %.

Paraisten sisäisten linjojen kustannukset ovat jatkossakin lähinnä Paraisten itse kustantamia. Linjojen 901–903 Paraisten keskustan länsipuolelle jatkavat osat muistuttavat ominaisuuksiltaan Paraisten sisäisiä linjoja.

Paraisten jäsenyys toisi laajan saaristoalueen osaksi Föliä

Matkustajamääräarviot

Fölin hintoihin siirtyminen tarkoittaa Turkuun aikuisten kausilipulla matkustaville 10 euron (15 %) hinnan alennusta kuukaudessa ja kertalipulla matkustavien hintojen alenemista puoleen. Paraisten saaristossa kertaliput halpenevat tätä enemmän. Tarjolle tulevat myös muut Fölin edulliset ja joustavat lipputuotteet. Lippujen hintojen alenemisen ja yhtenäiseen joukkoliikennejärjestelmään siirtymisen voidaan olettaa nostavan matkamääriä 25 % vuoden 2019 tasosta.

Kausilippunousuarvio linjoille 801-903 vuositasolla, Parainen Fölässä

	turkulaiset	kaarinalaiset	lietolaiset	naantali- laiset	raisiolaiset	ruskolaiset	paraislaiset
nousut yhteensä	134 873	88 098	3 237	1 120	3 548	858	186 844

Kustannusten jako-osuudet linjoittain matka-aikasuoritteiden perusteella, osuus Parainen-Turku

	Turku	Kaarina	Lieto	Naantali	Raisio	Rusko	Parainen
801	24 %	13 %	0 %	0 %	1 %	0 %	62 %
802	2 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	98 %
<i>keskimäärin</i>	<i>24 %</i>	<i>13 %</i>	<i>0 %</i>	<i>0 %</i>	<i>0 %</i>	<i>0 %</i>	<i>63 %</i>

FÖLI

TURUN SEUDUN
JOUKKOLIIKENNE

Joukkoliikenteen tulot ja kustannukset

Linjalta saadut kertalippu- ja arvokorttitulot vähentävät linjan nettokustannusta.

Linjojen 801–903 tulot ovat noin 510 000 euroa vuodessa. Paraisten osuus jäljelle jäävästä nettokustannuksesta on noin **1 326 000 euroa vuodessa**. Tästä vähennetään kunnille asiakkaiden kotikunnille kirjatut kausilipputulot, jotka Paraisten osalta ovat noin **169 000 euroa vuodessa**. Kunnan maksettavaksi osuudeksi seutulinoista jäisi **1 157 000 euroa vuodessa**. Kustannukset ovat suuruusluokaltaan samat, vaikka matkustus säilyisi vuoden 2019 tasolla: lippituloja olisi vähemmän, mutta Paraisten osuus kustannuksistaikin olisi pienempi.

Paraisten kustannukset johtuvat siitä, että lippujen hinnat alenevat, kesäajan kertalipputulot pienenevät ja ELY-keskus ei enää osallistu linjojen kustannuksiin. Nykyisen ELY-keskuksen tuen taso on 423 000 euroa vuodessa. Varsinaisten Paraisten sisäisten linjojen kustannukset eivät käytännössä muutu verrattuna nykytilanteeseen.

Föliissä kunnat maksavat nousukorvausta kausilippulaisten tekemistä nousuista toisten kuntien sisäisille linjoille. Paraisten osalta kustannuksen suuruus on noin **23 000 euroa vuodessa**.

FÖLI

TURUN SEUDUN
JOUKKOLIIKENNE

Muut kustannukset

Fölin maksu- ja informaatiojärjestelmä on yhteishankinta, josta uudet kunnat maksavat osuutensa jälkikäteen. Lisäksi Föli-kunnat ovat panostaneet pysäkki-informaatioon ja reaaliaikaisiin näyttöihin. Kertakustannus Paraisille maksu- ja informaatiojärjestelmän hankinnasta, investoinneista ja pysäkinäytöistä on Föliin liittyvien kuntien lukumäärästä riippuen **251 000–283 000 euroa**.

Föli-kunnat ovat sopineet maksu- ja informaatiojärjestelmän investointi- budjetiksi 1 % vuotuisesta liikenteen ostohinnasta, joka on Paraisille Föliin liittyvien kuntien lukumäärästä riippuen **25 000–27 000 euroa vuodessa**.

Liikenteen järjestämisen kustannukset Paraisille ovat Föliin liittyvien kuntien lukumäärästä riippuen **120 000–132 000 euroa vuodessa**.

FÖLI

TURUN SEUDUN
JOUKKOLIIKENNE

Muut tulot

Valtionraha (ns. perusosa) jaetaan Föli-kunnille asukasluoksuuksien mukaisesti. Uusi ilmastoperusteinen raha jaetaan Föli-kunnille sen mukaisesti, miten sähköbussiliikenteestä tulevat kustannukset jakaantuvat kuntien kesken. Valtionraha on Paraisille Föliin liittyvien kuntien lukumäärästä riippuen **103 000–111 000 euroa vuodessa** (86 000 euroa, mikäli valtionraha jatkossa vakio 5,7 euroa / asukas). Samalla ELY-keskus lopettaa maksamasta osuutta liikenteestä tai antamasta muuta tukea.

Kelan koulumatkatuen suuruutta on arvioitu perustuen viime vuosina paraislaisten saamaan tukeen sekä arvioon siitä, miten oppivelvollisuusiän korottamisen myötä tuen määrä olisi kasvamassa. Paraisille tuleva koulumatkatuki olisi kolmen vuoden kuluttua noin **157 000 euroa vuodessa**, kun oppivelvollisuusiän korottaminen on tapahtunut täysimääräisesti.

FÖLI

TURUN SEUDUN
JOUKKOLIIKENNE

Yhteenveto Föliin liittymisen vaikutuksista

Asiakas

- Edulliset ja joustavat lipputuotteet sekä mm. ikäperustaiset asiakasryhmät tulevat alueella käyttöön
- Joukkoliikenneinformaation saatavuus ja ajantasaisuus paranee
- Arjen sujuvuus helpottuu ja joukkoliikenteen käyttö kasvaa

Kunta

- Kunta pääsee selkeästi ja pitkäjänteisesti vaikuttamaan itse haluamaansa joukkoliikenteen palvelutasoon

Elinkeinoelämä

- Kattavat ja yhtenäiset joukkoliikennepalvelut koko työssä-käyntialueella helpottavat yritysten sijoittumista alueelle, edistävät matkailua ja ovat positiivinen imagotekijä
- Kunta liittyy osaksi ydinkaupunkiseutua

Matkailu, ks. seuraavat diat

Kustannukset, ks. seuraavat diat

- Paraisten nettokustannukset joukkoliikenteestä kasvavat
- Joukkoliikenteen kustannukset olisivat kasvussa ilman Föliin liittymistäkin

FÖLI

TURUN SEUDUN
JOUKKOLIIKENNE

Vaikutukset matkailuun

Paraisten matkailustrategian 2021–2025 saavutettavuuden kehittämisen tavoitteena on:

- Parainen saman päivän aikana saavutettavissa Keski-Euroopasta
- Matkaketjut Turusta Paraisiin matkailukohteisiin ovat saumattomia ympäri vuoden
- Asiakkaiden on helppo saada tietoa palvelutarjonnasta, liikkua alueella eri kulkuvälineillä ja suositella alueen palveluita.

Föliin liittyminen tukisi tavoitteiden saavuttamista. Käytännössä ensimmäinen tavoite tarkoittaa nykyistä sujuvampia jatkoyhteyksiä Turun lentokentältä. Myös muita keskeisiä kulkutapoja (laiva, juna, bussi) käyttävät matkailijat saapuvat Turun kautta.

Edullinen tasataksa tekee julkisilla saapumisesta aidosti houkuttelevan vaihtoehdon omalle autolle. Parainen matkailukohteena ja alueen matkailuyritykset voivat hyödyntää julkisilla kulkuvälineillä saavutettavuutta osana puhtaan saaristoluonnon ja vastuullisuuden brändiään ja myyntiargumenttina edullista hintaa.

Matkailijoiden päätöksenteko ja ostaminen painottuu yhä enenevässä määrin digitaalisille alustoille. Ostopäätöksiä tehdään edelleen matkan aikana. Matkailijat odottavatkin joustavuutta ja helppoutta. Turkuun matkalle tulevat voivat yhdistää kaupunkilomaan myös saaristossa käynnin. Myös Turun seudulla asuvat ja Föliä käyttävät ovat lähimatkailun kohderyhmä, joka voisi lisätä sesonkien ulkopuolista kysyntää. Ostopolkujen näkökulmasta seudulliseen järjestelmään kuulumisesta olisi hyötyä.

Paraisilla on mahdollisuus nostaa saavutettavuus keskeiseksi kestäväen kehityksen painopisteeksi ja profiloitua saaristona, joka on helposti ja edullisesti saavutettava. Matkailun lisäksi panostukset tukisivat myös monipaikkaisuutta.

Lähteet:

https://www.pargas.fi/dynasty/fi_FI/kokous/20215042-5-1.PDF

Föliin liittymisen kustannukset ja tulot Paraisille, yhteenveto

Vuotuiset nettokustannukset

Investointikustannukset 25 000–27 000 euroa vuodessa

Liikenteen järjestäminen 120 000–132 000 euroa vuodessa

Seutulinjoiden nettokustannukset noin 1 157 000 euroa vuodessa, jossa otettu huomioon kunnalle tulevat lipputulot

Sisäisten linjojen kustannukset käytännössä ennallaan

Nousukorvaukset muiden kuntien linjoille 23 000 euroa vuodessa

Vuotuiset nettotulot

Valtionraha 103 000–111 000 euroa vuodessa,

86 000 euroa, mikäli valtionraha jatkossa vakio 5,7 euroa / asukas

Kelan tuki arviolta 157 000 euroa vuodessa

Nettokustannusten (kustannukset – tulot) muutos vrt. 2019

Nettokustannukset kasvavat noin **852 000–863 000** euroa vuodessa, kustannuksiin liittyy epävarmuutta ja ne riippuvat mm. kilpailutusten tuloksista ja matkustuksen kehittämisestä

Lisäksi kertaluonteinen liittymiskustannus **251 000–283 000** euroa

Miten jatketaan?

Jos joku kunta haluaa liittyä Föliin, se hakee jäsenyyttä.

Seudullinen joukkoliikennelautakunta päättää laajenemisesta, mutta päätös perustuu täysin nykyisten Föli-kuntien lausuntoihin. Vain yksimielinen päätös on mahdollinen.

Aikataulu:

- mahdollisten uusien fölikuntien liittymisanomukset Fölille viimeistään 13.9.2022 – jos sellaisia on tulossa
- seudullinen joukkoliikennelautakunta käsittelee 21.9.2022 tulleet hakemukset eli käytännössä lähettää lausunnolle fölikuntiin
- nykyiset fölikunnat lausuvat 31.10.2022 mennessä asiasta
- seudullinen joukkoliikennelautakunta päättää mahdollisesta laajenemisesta 9.11.2022 lausuntojen pohjalta.

Jos Föli-alue laajenisi, yhteinen liikenne alkaisi 1.7.2024.

Kiitos!

FÖLI